

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Henr. Ioh. Nepom. Crantz S.C.A. Maiestat. Consiliar.
Institut. Med. Et Mater. Medic. Vindob. Profes. Pub. Ord.
Acad. Imp. Nat. Curios. Et Societ. Botan. Flor. Sodal.
Materiæ Medicæ Et Chirurgicæ ...**

Crantz, Heinrich Johann Nepomuk

[Wien], 1765

Classis Undecima. Evacuantium.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10189

CLASSIS UNDECIMA.

EVACUANTIUM

IV. APOPHLEGMATISONTA

SIVE

ERRHINNA, & PTARMICA.

Quæ in nares immiffa, vel hauffa, medicamenta mucum maiori copia eliciunt, fternutationem movent, talia habentur. Hæc petuntur

I. Ex aromaticis fimulantibus, ut

MAIORANA. P. I. p. 152.

MARUM. P. I. p. 153.

SALVIA P. I. p. 159.

II. Ex antifeorbuticis. p. 78. feq.

III. Ex acribus.

ASARI pulvis ad grana tria, quatuor, in Cephalalgia prodeft, PITT. SCHULZE. In cafu materiæ purulentæ in capite collectæ DESMARS *Recueil periodique d'observations.* T. VII.

NIGELLA *Offic. Botanicorum* Classis Multiflam. *Germ.* Narden-Saamen. *Gallis* Niefle. *Anglis* Nigella. Fennelflower.

NIGELLÆ *petalis fubtricuspidatis, foliis fubpilis, femen, acre, aromaticum, fuaveolens, interno*
vix

vix receptum usu, licet ad lochia promovenda laudetur, inter sternutatoria acriora reponitur pulveratum. An rabiem caninam tollit? Confirmatio deest.

TABACUM *Offic. Botanicorum* NICOTIANA *Classis Pauci-stam. Germ. Tabac. Gal-
lis Tabac.*

NICOTIANÆ *foliis lanceolatis*, solum naribus admotæ, sternutatoria omnibus nota efficacia est, attracti pulveris notior. Venenatam plantam experienta probant, ventriculum subvertentem, vomitoriam, etiam externe in cataplasmate applicatam epigastrio, *STEDMANN Society of Edimburgh T. II.* in fomento, brachiis, cruribusque, impositam *MARRIGUES Recueil periodique d'observations Tom. VII.* etiam narcoticam aliorum pericula habent. Repetita coctione ex emetica purgans fit, tum demum diaphoretica, diuretica, etiam pectoralis, *IENSENIUS Prod. Act. Havniens.* Decoctum aquosum ulcera mundat, cataplasma tumores aquosos potenter discutit, alios simul rubefacit; fumus hystericas movet, licet in corrigendo miasmate pestifero utilis.

Tabacæ fumus per fistulam in anum iniectus, in pertinacissimis alvi constipationibus, ileo, colica, herniis incarceratis, etiam tympanitide efficax, reseratione alvi; masticatio, fumi succio, multis in usu sialagogo utilis, maxime vero laxis & udis corporibus. Profuit asthmaticis, hinc inde etiam quos extenuavit obesis. Est tamen quotidianus usus tantum non semper damnosus, & ex fumi succione Tabes, Apoplexiæ, Epilepsiæ, Pectoris, Hepatis, Ventriculi vitia plures observarunt: nec qui senserit fumiphilum meminit *TYSSOTUS de Apoplexia.*

PTAR.

IV. APOPHLEGMATISONTA. 193

PTARMICA *Offic. Botanicorum* ACHIL-
LEA *Classis Naturalis Compositarum Flori-*
bus Radiatis. Germ. Wild-Bertram. Anglis
Sheere-wort.

ACHILLEA *foliis integris, minutissime serratis,*
ubique fere obvia, acris, errhinna, sternutatoria est. Tota
herba una cum radice contra mictum cruentum, aut
uteri profluvium, in decocto in Sibiria assumitur. Clar.
GMELIN, Fl. Sibiricæ T. II.

IV. Ex Fortissimis.

Pulvis Rad. HELLEBORI albi. vide *Venena.*

EUPHORBII. *ibid.*

STERNUTATIONEM
INHIBENTIA.

LAC tepidum naribus attractum.

DECOCTA, vapores plantarum emollientium.

MUCILAGINUM *Ufus.*

SEMINIS CYDONIORUM.

GUMMI TRAGACANTHÆ &c.

Suffimigia, quæ debilitatas ab acris partes firmant.

FLORUM BALAUSTIORUM.

MASTICHIS.

OLIBANI.

Crantz M.M. T. II.

N

SIA.

 SIALAGOGA.

Quæ salivam maiori quantitate eliciunt, SIALAGOGA dicuntur.

Indicantur in lue Venerea & morbis ab ea dependentibus ut Scabie, Lepra venereis &c.

Contra indicantur vero a leviori gradu luis a temperamento sicco & calido, a viribus ægri consumptis seu ab ipsa lue, seu ab aliis morbis. Gravidis non nisi artis Magistri mercurialia sialagoga exhibere debent.

Cæterum in tres Classes commode revocantur

I. Ea, quæ sanguinem ad hanc excretionem disponunt, qualia

Decocta attenuantia p. 72.

Diluentia imprimis

SCABIOSÆ p. 164.

BARDANÆ p. 72.

CHINÆ p. 159.

PARIETARIÆ p. 11.

Decocta SARSAPARILLÆ p. 125.

SASSAFRAS. P. I. p. 127.

SANTALORUM p. 164.

II. Ea

II. Ea, quæ organa salivalia magis irritant ad excretionem salivæ. Quo spectant

Collationes ex acribus, vel vapores ex iisdem.

MAIORANÆ.

NIGELLÆ.

ROSMARINI.

SALVIÆ.

SERPILLI.

TABACI.

THYMI.

Masticatio, ASARI p. 191.

PIPERIS. p. 82.

PYRETHRUM *Offic. Botanicorum* BUPHTHALMUM. *Classis Naturalis Compositarum Floribus Radiatis. Germ. Bertram. Gallis Pyrethre. Anglis Berthram.*

BUPHTHALMUM *caulibus simplicissimis, unifloris, foliis pinnato-multifidis, acrem, igneam, officinis radicem exhibet.*

USUS MEDICUS, radice, in aceto coctæ, denti carioso inditæ, in odontalgia non infimus, ab omni tempore laudatus, etiam nuper a *Cl. DELAITRE* forma elixir, dum radici pyrethri superfunderetur aqua vitæ, lavendulæ, addereturque aliquid salis ammoniaci, datum remedium, in humorum in gingivas decubitu dolente, deprædicatus *Recueil periodique &c.*

N 2

T. VIII.

T. VIII. Cæterum masticata radix vel sola, vel aliis intrita, sialagoga, multum etiam linguæ paralyfi proficua, inventa fuit.

Masticatio ZINGIBERIS, aliorum, mastiche exceptorum.

III. Ea, quæ proprie *Sialagoga* dicuntur.

MERCURIUS *Offic. Mineralogicæ* HYDRARGYRUM. Classis Naturalis Minerarum. Ordo Seminmetallorum fluidorum. *Germ.* Quecksilber. *Gallis* Mercure. *Anglis.* Quicksilver.

HYDRARGYRUM *nativum* W. fluidum, maxime divisibile, colore argenteo, in igne volatile, eodem nec calcinabile, nec vitrificabile, licet per se calcinatum in lentis maioris foco vitrescat, GEOFFROY. Metalla attrahit, & solvit, maxime aurum, argentum, plumbum, stannum, zincum &c. a spiritu nitri facile solvitur.

PRINCIPIA mercurii difficilia dictu, nec patre re magno BOERHAAVE, 500. vicibus materiem vexanti; terra vitrescibili, volatili, GEOFFROY, seu principio mercuriali mercurificante constare BAS. VALENTINUS.

VIS MEDICÆ, in morbis manifeste veneris, sit & huius prolapia larvatis, magnæ famæ; inunctus in Gallis, in aliis regionibus præparatus, per os sumptus mercurius, utroque modo humores solvens, & per glandulas salivales fœtidos educens. Sed an per salivationem venenum mercurius expellit? an iam in corpore domat? Quæstio hæcce exagitari in Gallis cepit

pit post visa experimenta TORRES, qui venereos omnes absque salivatione restituit. Experimenta huius viri decretoria sunt; salivatio ad curationem contribuit nihil, quin haud periculo, minus adhuc incommodo vacat, ut sanis & venereis salivam Mercurius solvit, acrem, rodentem exulcerantem facit. Ut demum ultimo in arcanam mercurium præparandi TORREANAM methodum sudatum, & statutum, depuratum artificii BOERHAAVIO descriptis mercurium, tum demum extinctum, inunctum salivationem amplius non movere, hanc vel TORREANAM methodum esse, vel illi analogam. Experimenta ipse vidi, tum etiam mercurium dulcem camphora nuptum salivationem non movere QUINCY; etiam decem uncias mercurii camphorati venereo, quem restituere, exhibitas absque salivatione, recentissime testatur RAISIN *Recueil periodique* &c. Tom. V. & mercurium lucem veneream per diuresim curasse, GMELIN *iter per Sibiriam*,

Sed etiam contraria experimenta monenda sunt, testatur repetitis de industria experimentis constare CL. ASTRUCIUS *Traité des Tumeurs* Paris 1759. Resuscitatum ex æthiope antimonii Mercurium, dein lotum & in aceto destillato coctum, extinctum, affricatum æque salivationem ac alium excitasse: & unguentum mercuriale camphoratum hanc æque ac non camphoratum movere.

Ultima demum in hanc rem Quæstio: an mercurii extincti inunctio, an præparati per os assumptio potior, discutienda est; utraque suos fautores habet. Est tamen mercurii depurati, salivationem non excitantis, inunctio præferenda, aut demum suffitus, hoc enim feliciorum & tutiorum quam inunctione mercuriali salivante,

vante, morbi venerei curationem tentari posse Parisien-
fium Medicorum plurimi nuper statuere, imprimis
THIEVLLIER in *sua de hac re thesi* 1752. Parisiis defensa.

Mercurio nec scirrhus, nec carcinoma, ni a causa
venerea orta sint, unquam curatur, DARAN. *Acad. de*
Chirurgie T. III. Canibus rabidis ad salivationem
usque datus profuit ROB. JAMES *Biblioth. Britan.*
T. XIV. p. 238. datus etiam hominibus a canibus de-
morsis, prodest. IDEM. Adhæc etiam mercurii alka-
lizati dotes probavit nuper in aliis morbis tutissimas
HUXHAM *de morbo colico Damnoniorum.*

Cæterum crudus purus etiam aliis morbis adhibitus:
Ad enecandos vermes *aqua decocti mercurii* laudata,
cuius effectum anthelminticum repetitis experimentis
BURSERIUS observare non potuit in praxi, nec in
aqua solvi Mercurium in experimento physico Cl.
MENGHINUS in *Bononiens. Scient. & Art. Instit. &*
Acad. T. II. P. I. tamen ita epilepsiam a vermibus sa-
navit HEISTER, febres, pestem ab iisdem SCHREI-
BER. Ad pertinaces alvi constipationes, intestinorum
intus susceptiones, ileum, quotidiano usu unciarum
sex, octo, decem pondere, in oleo datur. In aliis
casibus non semper tuta experimenta sunt, noxas enim
post se relinquit sæpius assumptus. Calamo coercitum,
e collo suspensum, lac abigere puerperis, plurimorum
testimonia affirmant; hac methodo ad abigendum ex
mammis lac feliciter usus DEGNERUS *Acad. N. C.*
Vol. V. Terebinthina extinctum purgantibus, Rheo,
Agarico, Aloe succotrinæ mixtum, & in formam pilu-
larum redactum Epilepsiæ feliciter opposuere TRO-
GHER, BORSIERI *Gazzette Salut.* 1762. N. XVII.

Un-

Unguentum mercuriale vulneri a rabido animali il-
lato affricatum, cum interno usu turpethi mineralis,
multos ab hydrophobia servavit, DARLUE *Recueil
periodique* T. III. casus alios iterum, T. IV. & T. XV.
1761 *mens. August.* hac methodo aliquos servavit HOIN,
licet tamen alii interierint pacati, paralytici, imo un-
guentum diu absque interruptione affricandum ad sali-
vationem usque, quam etiam fovendam aliquo tempo-
re monet, *ibidem* & eadem se, qua alios servarat me-
thodo, curavit; ab initio vero statim hæc medicina
adhibenda est, cum indurato malo sero paretur, IDEM,
Journal de Medecine T. XIV. Avril 1761.

Cæterum in Gallia primus malo hoc remedium
adhibuit DESSAUT; tumque cum thurbito minerali
in canibus fecerat experimenta, evulgavit in Anglia JA-
MES, ultimo etiam commentarium Academia Tolosa-
næ de veris remediis antidotis mercurialibus misit CL.
SAUVAGES. Sed iam dudum ante clarissimum hunc
medicum tum purgationibus, tum inunctionibus mer-
curialium, trecentos restituit Frater DU CHOISEL
S. I. vide *Nouvelle Methode sure courte & facile pour
le Traitement des Personnes attaquées de la Rage par
le frere Claude du CHOISEL de la Comp. de Jesus
Apothicaire de la mission de Pontichery. Paris 1756.*
Et quia in gravissimo hoc morbo non satis ea recen-
feri possunt, quæ hinc inde laudantur, illud etiam di-
cam, quo 500. vel 600. curati, in *Journal Encyclo-
pedique* T. II. Part. II. Mars. 1757. quod recipit
pulveris reginæ prati, polypodii quercini, centaurei
minoris, absynthii, hyperici, plantaginis, rutæ, be-
tonicæ, artemisæ, melissæ, botrios ambrosioidis, sal-
viæ, verbenæ, menthæ, ana partes æquales, pulv.

ostracodermatum calcinatorum triplum. Dosis drachma una in vini albi vitro,

Unguentum mercuriale aliud morbis cutaneis rebellibus inunctione utile nuper MALOUIN confecit, dum æquales mercurii, spiritus nitri, olei olivarum partes, puta unciam semis aut unam calidis digereret cineribus, donec mercurius solveretur.

PRÆPARATA.

CINNABARIS ANTIMONII, fit ex sulphure antimonii, & argento vivo, dum acidum mercurii sublimati mercurium relinquens regulum rodit, & derelictus mercurius cum sulphure antimonii combinatur.

VIRES magnas habet, lenientes, & nervorum tremori medentes, HUNDERTMARCK de Saccharo Saturni. Datur a granis quinque ad scrupulum unum. An cinnabari vulgari præstantior? multi affirmant, multi negant.

CINNABARIS FACTITIA vulgaris ex æthiope minerali, vel sine igne, vel cum igne confecto, sublimationis beneficio obtinetur, non caste, quod sulphuris quantitas in æthiope maior operationi impedi-
menti, & sublimato nigredinis causa, MACQUER. Sulphuris quantitas in cinnabari ad quantitatem mercurii est ut 1. ad 7. LEMERY. Factitiam hanc vulgarem a nativa haud distinctam fere omnes consentiunt; fit tamen alia etiam tenerior longe, farinosa, pulchrior hoc modo, via humida, dictante SCHULZIO. & Mercurii currentis optime depurati q. v. puta drachmam
semis,

IV. APOPHLEGMATISONTA. 201

femis, huic in vitro angustissimi orificii affunde tincturam sulphuris volatilis, sive liquoris permeantis BOYLEY, vitroque, quod ultra medietatem repletum esse non debet, bene munito, creberrima agitatione sæpius de die reiterata, mercurium in atomos redige, sic ipse primo nigrescet, continuata vero per vices concussatione, leni caloris digestionem accedente, intra dies aliquot in pulverem rubicundissimum convertetur. *Ephem. N. C. decad. 2. Anno 6.* An ab hac aliquid in usum medicum sperari possit? Experimenta desunt,

CINNABARIS NATIVA *Offic.* HYDRARGYRUM *Mineralogiae.* Classis Naturalis Minerarum. Ordo Semimetallicarum. *Germ.* Cinnober. *Gallis* Cinabre. *Anglis* Cinnabar.

HYDRARGYRUM, *sulphure mineralisatum, minera rubra* WALLERIO definitum, purum, unam septimam sulphuris, sex vero, etiam plures partes mercurii habet, IDEM; septem octavæ mercurius sunt, MACQUER. Unde & gravis, & volatilis cinnabaris, sublimationis beneficio a mercurio absque intermedio non facile separatur, IDEM, quo tamen in minera Almadensi Hispaniæ non opus, IDEM. Optima cinnabaris nativa Hungarica, QUINCY,

USUS MEDICUS ab omni tempore multus, improbatus Cl. CARTHEUSERO, quod nostris humoribus non solvatur, an convincente argumento? an non idem de mercurio, activo tamen, dici potest? Contra epilepsiam, obstructis minimis vasis, expertus laudat CRATO, physicam in hoc casu actionem illustravit QUINCY, ALLEYNE. Valet etiam in morbis

venereis certissimo experimento, QUINCY, ALLEYNÉ; hac nihil efficacius in morbis cutaneis, lepra, IDEM: ad alia alii laudant. Dosis a granis quinque, ad decem, viginti.

ÆTHIOPS MINERALIS, trito cum sulphure mercurio fit. Pulvis primo fuscus, dein nigerrimus, duplici methodo obtinetur, vel simplici, non interveniente igne, triturationis connubio, *apyros* dictus, vel dum fuso ad ignem sulphuri in pluviam mercurius immittitur, & ut dispereat interitur: sunt qui hanc adhuc pastam, ut totum in auras disperdatur sulphur, accendant, alii vero sine ulla nova combustionem iam servant.

Virtutem medicatam quod spectat, non unus est, idemque omnium consensus, dum iners medicamentum, & forte solum ad vermes utile habent post BOERHAAVE, HUNDERTMARCK & pauci hinc inde alii, quod LEMERY observare non potuit, & multum negat SCHULZIUS *Praelect. in Dispen. Brandeb.* est quidem ad usum internum *apyros*, igne parato imbecillior IDEM & LEMERY, & *Act. Acad. N. C. Vol. I.* non ideo tamen iners æthiops, sed solum maiori dosi dandus a gr. X ad XXX. Pro usu externo vero in suffitu hic aptior, dum nempe æthiopsis mineralis, ex una Hydrargyri libra & florum sulphuris unciis quatuor, trituratione per undeviginti horas in mortario vitreo instituta, confecti drachmam carbonibus iniectam, vaporis forma, ore, & oculis clausis, suscipit veneris pallio ad hanc rem apto bene tectus, ut valide sudet; deprehensum enim est & tutam hanc curandi rationem esse & multis profuisse.

Æthiops

IV. APOPHLEGMATISONTA. 203

Æthiops mineralis igne paratus, & in Asthmate, & in Scrophulis, & in Rheumatismis, LEMERY laudatus, in glandularum Colli, Maxillarum, Parotidumque tumore inveterato, & fistula SCHULZ efficax visus, & in quartanis & in glandularum intestinorum, Mesenterii, morbis aliis, contra vermes, & humorum acrimoniam infallibile habet BRADLEY a *Course of Lectures upon de Materia Medica. London 1730.* dosis gr. X. XV. XX. Cæterum ipsi viderint, qui cinnabari vires nullas tribuentes, æthiopi minerali concedunt, ut sibi consent, dum sua ipsi argumenta enervant, an in aqua solubilis æthiops? an non cum fæcibus & hic, ut cinnabaris excernitur? citius actum per intestina facere utrumque, & æthiopem, & cinnabarium, iam Cl. BOERHAAVE vidit, & tamen hæc sola contra cinnabarium momenta sunt: sed æthiopem mineralem pyalismum quandoque excitasse hi viderunt, & cinnabarium factitiam alii.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER.

Est calx mercurii spiritu nitri abstracto superstes, externis tantum usibus, absumendis excrescentiis, dicata.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS.

Est mercurius spiritu nitri igne solutus, solutione salis communis, vel spiritu salis, vel salis ammoniaci, præcipitatus, edulcoratus, siccatus. Non semper tutum medicamentum est, salivationem etiam movens assiduo usu, a granis duobus ad decem; externe pomatis miscetur ad morbos cutaneos; cum subtilissimo auri croco permiscebatur FR. HOFFMANNO, & enixe laudabatur in lue venerea, & lymphæ, & glandularum morbis in *Dissert. de Selectioribus Medicamentis.*

Etiam

Etiam in carie ossium laudavit RUYSCHIUS; & nuper grani unius saccharo permixti, per unum mensem, dein duorum per alterum, dosi, cariem ossis fanatam vidit *Clar. EYVN Comment. Societ. Scient. Harlemens. P. II.*

MERCURIUS PRÆCIPITATUS FLAVUS seu **TURBITH** minerale, est massa flavescens, oleo vitrioli ab hydrargyro abstracto, residua, & tum valentior; debilior, si fiat præcipitatione cum oleo tartari per deliquium: utraque rari usus. Dosis grani unius, duorum. Laudatur turpethum minerale tam canibus, quam hominibus rabidis utile maiori dosi, in hydrophobia *Philosoph. Transact. Nro. 441*, dato, & interposito sæpe vomitorio, si a medicamento vomitus nullus. Hæc formula præfertur. *R.* Turpethi mineralis grana duodecim, rad. contraiervæ drachmam unam, theriacæ Androm. q. s. ut fiat bolus. Fiant tales tres, & unus sumatur semper ad noctem, superbibendo sudorifera. Turbith mineral. gr. VII, micæ panis q. s. alii imperant, & inde vomuisse canes & abundanter salivasse testatur *TYSSOT*, etiam multos evasisse dum tribus diebus consecutivis, dein per septimanam bis fumerent *Avis aux peuple.*

MERCURIUS PRÆCIPITATUS VIRIDIS. Ex mercurio, & cupro in spiritu nitri solutis, evaporatione, & digestionem cum aceto paratur, periculosum per superiora, & inferiora movens medicamentum.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS. Nihil aliud est, quam mercurius acido salis concentrato dives, sublimatus. Ob id diversis modis para-

paratur, vel ex mercurio vivo, sale communi, nitro, spiritu nitri; vel ex præcipitato rubro, & sale communi, spiritu falis; vel ex eodem sale communi, vitriolo calcinato, oleo vitrioli. Vix interest, quæ intermedia sint acida fortiora, cum eius compositionem non ingredientur, nam si in sublimatione mercurii corrosivi etiam duplices quantitates falis marini & vitrioli sumantur, næ ideo mercurius maiorem quantitatem acidi suscipit *Acad. des Sciences 1754.*

Non exiguam tamen in his differentiam esse pro præparandi mercurii sublimati corrosivi facilitate iam dudum BOULDUCCIUS *Acad. des Sciences 1730* monuerat, & tam in his acidis quam in Encheiresibus artificium, quo maiore falis acidi quantitate imprægnari mercurius possit, nuper MALOUIN *Chymie*, sed etiam ante hos demonstravit *Acad. des Sciences 1709* LEMERY, cum sale decrepitato solo, & mercurio, sublimatum corrosivum obtineri mitius. Cæterum terribile venenum est, a cuius interno usu fere semper abstinere medici, licet iam olim in Germania magna satis dosi in aqua solutum exhiberent alii; sublimati corrosivi ut in officinis habetur granum dimidium in uncia una spiritus frumenti, hinc grana duodecim in uncis viginti quatuor solvit L. B. VAN SWIETEN; dedit de die unum, duo, tria etiam cochlearia, superpotando decoctum hordei, bardanæ, maxima copia, & pertinacissimos morbos venereos, etiam alios, persanare docuit. Confirmantur curationes *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London Vol. I.* etiam *Journal de Medecine Chirurgie & Pharmacie. T. XIV. 1761.* a Cl. MARTEAU. Quoniam vero adeo ingratum medicamentum spiritus frumenti est, an non liceret id adhibere artificium, quod *Act. Acad. Mogunt. Tom. I.*
pro-

proponitur, scilicet, ut spiritus frumenti a cineribus clavellatis rectificatus, cumque edulcorata atra illa, a destillatione liquoris anodynii mineralis massa residua, iunctus, per viginti quatuor horas digeratur, tum demum destilletur, quo spiritus ille, odore, & sapore, gallico similis redditur, & æquali puræ aquæ quantitate permixtus potari possit. Aliquam mercurii sublimati partem, cum pinguedine coctam, in summo luis gradu a Sibirizæ incolis sumi cum lethali eventu *GMELIN Floræ T. 2.* Sublimatus corrosivus in lacte feli datus intra quinque horæ minuta animal rapuit, cani, quod sæpius evomuerit, non obfuit. *SPROEGEL.* Funestæ tragædiæ a mercurio sublimato recensentur *WEDLIO, FR. HOFFMANNO,* ubi legi possunt. Salus in alcalinis tam fixis quam volatilibus; ita decocto albo *SYDENHAMI,* aquis destillatis anodynis oleo tartari remixtis, symptomata gravissima profligavit *KRAMMERUS Commer. Litt. Norimb. 1735;* quid quod etiam butyrum antimonii cum alcali medicina fiat. Caterum adhuc sal commune aqua solutum epotum in hoc casu laudant Medici Angli.

In mortario marmoreo teri nunquam debet mercurius sublimatus, quod pharmacopoeis inculcandum.

MERCURIUS DULCIS, seu **CALOMEL** Anglorum, ex mercurio sublimato, & mercurio vivo intritis, & sublimatis sæpius, exurgens, maxime familiare est mercurii præparatum, in 1100. partibus aquæ ferventis solum solubile, *ROUELLE Acad. des Sciences 1754.* tam ad luem veneream, quam alios rebelles morbos per salivationem, vel etiam sine hac extirpandos valet. In obstructione viscerum abdominalium, glandularum, *BRUNNERUS,* in febribus quar-

quartanis curandis, SCHULZE, in aliis rebellibus corporis humani morbis FR. HOFFMANN, refracta dosi, ut salivationem non excitaret, multum usi sunt, qui etiam ad scrophulosos tumores, & ulcera, multum laudant, & adhibent: In hac vero curatione ab acidis cavendum, corrosivus enim evadit acido occurrens, VESTI. Cavendum a salibus, maxime ammoniacalibus, & alcalinis, quibus commixtus salivationem & alia pessima symptomata facit. FR. HOFFMANN. Neque cum salibus neutris facile maritandus, WEDELIUS. Mercurium dulcem cum camphora mixtum, in angina gangrænosa, cortice peruviano non curanda, feliciter adhibuisse DOUGLAS, *Medical observations and inquiries &c.* legimus.

Est adhuc id tenendum, huius parcum usum alvum solvere, frequentiore salivam movere, sæpius sublimati sudorem facere. Cæterum salivandi scopo continuæ doses dantur, granorum quatuor, sex, per aliquot dies, cum æquali quantitate pulveris absorbentis, sensim augendo dosim mercurii grano uno. Infantibus recens natis lue infectis, grana tria in lacte cum saccharo, per viginti, triginta dies, exhibentur. Externe cum saturni saccharo coniunctus, ulcera penis venerea, titillatione, pruritu, dolore stipata feliciter percurare solet; ignorari tamen non debet mercurialia præparata longo usu externe applicata inducendo scorbuto aptissima esse.

PANACEA mercurii, est mercurius dulcis sæpius sublimatus, & ad ultimum cum spiritu vini rectificatissimo abstractus.

Ca.

Cæterum etiam contra luem veneream a KALMIO, tum LINNÆO laudatæ radices, Lobeliæ, Ceanthus, & Diervillæ: ulteriora tentamina defunt, expectantur.

SALIVATIONEM INHIBENTIA.

Decocta blanda inviscantia

ALTHEÆ

MALVÆ

LIQUIRITIÆ.

Emulsiões blandæ oleosæ, anodynæ.

Purgantia per os assumpta, per anum iniecta.

Vesicatoria, ubi suffocatio timenda etiam nonnullis in usu sunt.

V. EME-

V. E M E T I C A.

Quæ medicamenta ventriculum subvertunt, & in eo contenta per os expellunt, VOMITORIA dicuntur.

Indicantur

1. In casu assumpti veneni, in ventriculo adhuc hærentis.
2. ab amarore oris, ructu, nausea, ventriculi morfu.
3. a spontaneo, eoque facili vomitu.
4. a saburra mobili.
5. a natura generali morbi, vel epidemica: ita in febre variolosa, ubi pustulæ stato tempore non apparent, vel sub cute depressæ manent, emetico nihil melius. HUXHAM *essais sur les fievres.*

PRÆPARATIO fit per salia digestiva, per lubricationem viarum, per venæ sectionem in plethorico.

Excitatur 1. Mechanica irritatione faucium.

2. Idea ingrata.
3. Agitatione non consueta, ut in mari &c.
4. Tepidis aquosis, oleosis, per observationes.

Crantz. M. M. T. II.

○

ASA.

ASARUM *Offic. Botanicorum.* Classis Natur.
Incompletar. *Gallis* Cabaret. *Germ.* Hasel-
wurtz. *Anglis* Asarabacca.

ASARI *foliis petiolatis, subcordatis floribus trifidis, acris, amari, tam radix, quam folia, vomitum, & secessum movent.* Radix quidem pulverata drachmæ semis, infusa unius pondere, folia infusa Nro quinque, sex, septem. Est vero in hanc rem attentione dignum, infusiones aquosas vix emeticas, aut purgantes, solum alterantes, in febribus intermittentibus utiles, HELMONT, vinosas ventriculum, & alvum sollicitare constantius. De aliis viribus alibi dictum inter diuretica.

CATAPUTIÆ minoris

maioris *semen.* Vide *Venena.*

EBULI *Cortex* p. 73.

ELATERIUM vide *Venena.*

ESULA vide *Venena.*

EUPATORII *Radix* p. 176.

EUPHORBIIUM vide *Venena.*

GENISTA *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis
Papilion. *Germ.* Ginster. *Gallis* Genest. *Anglis* Broom. *Italis* Genestra.

GENISTÆ *foliis lanceolatis, ramis teretibus, striatis, semina, gustu ingrata, nauseosa, vomitum saepe & alvum, neque tamen id semper, movent.* Planta in vino cocta utilis hydropicis, GEOFFROY, MOEHRING, pulvis seminum in hydromellite, RA-

IUS.

rus. Ad calculum valere observavi drachmæ semis do-
si, bis ter de die, cum leni plantæ decocto.

HELLEBORUS vide *Venena*.

SPECIFICA EMETICA.

IPECACUANHA *Offic.* LONICERA *Bo-*
tanicarum. Classis Naturalis Fructiflorarum.
Germ. Gold-Ertz.

LONICERA *caule procumbente, repente, foliis*
obverse ovatis, acutis, scabris, radicem exhibet, fami-
liare, & tutum emeticum, vix fallens, operationem
suam citius tartaro emetico expediens, FR. HOFF-
MANN. de Selectior. Medic. nec maiori dosi molestum
L. B. van SWIETEN. Praxis scopo emetico in pulve-
re scrupulum unum, duos, adulto imperat: Infanti-
bus cum saccharo grana tria, quatuor dantur, in infu-
so adultis drachma una, duæ. Ea formula, quæ hu-
ius radice, ut & rhabarbari electi ana grana octo reci-
pit, laudatissima, semper satisfacit SPIERLING, BUCH-
WALD, IENSENIUS Prod. Act. Havniensium, &
nuper Cl. Vir SAMUEL PYE minimas ipecacuanhæ,
doses exhibendas esse commentario monuit, adiectis
plurimarum observationum tabulis, quibus comproba-
ret, grana II aut demum IV illi constanter suffecisse.
Medical observations and inquiries by a Society of phy-
sicians in London Vol. I. Quondam in dysenteria ha-
bebatur specificum, sed præ aliis emeticis nihil habet, &
dysenteriam emetica ideo tantum tollunt, quod morbi
fomitum ex ventriculo evacuent, & motum antiperi-
stalticum augeant. Sed est etiam adhuc roborans ipe-
cacuanha, & minori dosi data multum incidens pitui-
tam. Cocta parum purgat, magis diuretica, sudorife-
ra,

ra, emmenagoga evadit, LINNÆUS *dissert. circa Vi-
res plantarum* scribens.

SYRUPUS emeticus

TARTARUS emeticus

VINUM emeticum

VITRIOLUM album p. 57.

} vide *Antimonium*.

VOMITUM SEDANTIA.

1. Diluentia.
2. Saponacea.
3. Oleosa.
4. Acida.
5. Opiata.
6. Specifica. *Mentha*, & eius præparationes.

VI. PUR-

VI. PURGANTIA.

Quæ in ventriculo, & intestinis contenta, ut etiam corporis humores per alvum educunt, PURGANTIA sunt.

Indicantur

1. a fluxu alvi non colliquativo.
2. a saburra ibi loci.
3. a natura singulari, generali epidemica morbi.
4. a coctione.
5. a revulsione.
6. In colica pictonum cum anodynis. GRASHUIS,
HUXHAM.
7. In vermibus.

Petuntur hæc ex diluentibus, simul leniter stimulantibus, magna copia, ieiuno stomacho, in frigore moderato haustis.

AQUÆ MEDICATÆ *Offic. Hydrolog. Sapidæ.* Classis Naturalis Aquarum terrestrium Ordo Sapidarum. *Germ.* Gesundbrunn, Bäder. *Gallis* Eaux medicinales. *Anglis* The medicinal or mineral waters.

AQUÆ hæc a connubio mineralium minerales, a salutaris effectus foteriæ, & ab acido acidulæ dictæ, ratione interni, vel externi usus in aquas medicatas, vel thermas dividuntur. Quod harum dotes spectat, sunt aliis potabilibus aquis graviores, quanquam simul spi-

rituosiores existant, Scaturientes dirissimo frigore in glaciem difficilius concedunt, multa cura asservatæ corruptioni resistunt, neglectæ vero maiorem quam aliæ concipiunt, quam acidum fossile minima quantitate additum prævertit. Hæ principiis variis constant, in omnibus eminentia dicam.

AQUÆ ANTONIANÆ spirituosæ, spiritu & sapore & odore acidulo mobilissimo instructæ, gratæ, temperatæ, nec alvum nec urinam nimium movent, præter spiritum mineralem, alcalinam terram, & sal commune continent. Hystericis, & hypochondriacis cum effectu dantur, etiam acute decumbentibus porriguntur.

AQUÆ EGRANÆ, sale mediæ naturæ vero **GLAUBERI** imprægnatæ, magis purgantes, infarctus viscerum multum levant.

AQUÆ CAROLINÆ sal medium cum magna quantitate alcali & terra calcarea possident, alvum & diuresim movent, in saburra atrabiliaria pulchre profunt, **L. B. VAN SWIETEN.**

AQUÆ PIPERINÆ. Simplicissimæ, spirituosæ, in simplici humorum dilutione, etiam acrimoniæ muriaticæ e sanguine elutione, conveniunt.

AQUÆ PYRMONTANÆ, spirituosæ, ferratæ, penetrantes specie salis mirabilis **GLAUBERI** & plurimis aliis constantes, maximam vim habent in morbis chronicis & rebellibus.

AQUÆ ROITSCHENSES, ferratæ. Labefacta post febres intermittentes, præmissis præmittendis, viscera firmant.

AQUÆ

AQUÆ SELTERANÆ sale alcalino divites, lixiviosæ mites, diuresim magis quam alvum sollicitant, in phthisi incipiente cum lacte utiles **ZAFFIUS**, in cacochymia purulenta **L. B. VAN SWIETEN**, item in acido austero in corpore prædominante **IDEM Comment. T. III.** Tum in Mania, & dementia repetito experimento probavit **BONEKEN Gazette Salut. Nro. I. 1762.**

AQUÆ SCHWALBACENSES ferratæ, inter Egranas, & Pymontanas quasi mediæ, licet Egranis magis spirituosæ hypochondriacis, & hysteriis suadentur.

AQUÆ SEDLICENSES salem neutrum, alvum sollicitantem, habent.

AQUÆ SPADANÆ, martiales, cum spiritu minerali acido sulphureo & spirituoso, levissimæ, alvum adstringentes, **DE PRESSEUX** in roborando venere exhaustos reliquis omnibus palmam præripiunt multiplici experimento **TYSSOT.** Fons *Geronsterinus*, paralyfi, atrophie a colica pictonum utilis, **IDEM:** in scorbuto *Savenirium* laudat, in ulceribus ex *Pouhontio* lotionem, clysmata etiam ex *Pouhontio* in vermibus utilia habet, **IDEM;** & quod mirum! omnia insecta, ranæ, pisces, hos fontes nunquam attingunt, attingentes moriuntur. Potantur in chlorosi, mensium defectu, & excessu, licet cæterum instantibus, vel etiam fluentibus non sumendæ. Non utilis hypochondriacis, scirrhis, fons *Geronsterinus*, **ZAFFIUS;** neque plethoricis, morbis capitis laborantibus, **DE PRESSEUX.** Convenit e contra pallidis, pituitosis, ad motus convulsivos, & leipothymiam proclivibus, **IDEM;** aliis *Savenerius*, & *Pouhontius* prodest.

Sub harum vero aquarum acidularum usu, tum ab alimentis alcalinis, tum ab eiusdem indolis medicamentis, etiam a saponibus abstinere convenit; contra vero indulgere motu. Assumuntur unius, duarum, trium, quatuorve librarum mensura per diem, oportet enim his ventriculum assuescere, summa enim illico dosis periculosa foret.

EX SALINIS SEU NATRIS.

NATRUM improprie quidem nonnulli hodie vocant, ex foteriis fontibus eductum sal medium, quod in longas quadratas & compressas crystallos coit, amarum fit, igne facile fundatur, & multa facilitate ad æquales fere portiones etiam in aqua frigida solvatur. Acidum eius vitriolicum est, basis terrea, aut illi magnesiæ similis, aut terreæ salis communis. Ex hisce vero clarum fit, Natrum hocce, Natrum veterum non esse. Cæterum illius species sequentes sunt.

SAL CATHARTICUM AMARUM, s.

SAL ANGLICUM, aut **EPSOMENSE**, quondam ex fonte, ad lapidis ab urbe Epsom distantia, factum ex muria aquæ marinæ, post marini salis crystallisationem residua hodie potissimum paratur, & in omnibus aliis regionibus æque parari ac in Anglia posset. Hic dicitur constare acido vitriolico, & basi magnesiæ simili; illis iisdem ac Sal Glauberi principiis, dum perhibent ex sale Epsomensi fieri sola dissolutione in aqua, & nova crystallisatione sale Glauberi, & vicissim ex soluto Glauberi sale, interrupta crystallisationis regularitate, sale obtineri Epsomensem. Cæterum in exigua aquæ quantitate hic sal facile solvitur.

SAL

SAL SEDLIZENSE quod ex libra vulgari aquæ
II. drach. pondere elicetur.

SEIDSCHUTZENSE.

ELSTERANUM.

EGRANUM.

THERMARUM Carolinarum.

Scopo purgandi a drachmis duabus ad drachmas sex,
unciam unam, exhibentur in libra semis, una aquæ,
adiecta quæ palato grata sit aqua aliqua stillatitia. Sco-
po diuretico vero aut minor salis, aut maior aquæ su-
mitur quantitas, imperato simul regimine. His addi
possunt

MAGNESIA alba. Terra calcarea est, acido ni-
tri parum imprægnata, dicta p. 102.

SAL MIRABILE GLAUBERI.

EX LUBRICANTIBUS LENITER
ACRIBUS SIMUL.

CASSIA FISTULA. *Offic. Botanicor.* Claf.
fis Pauci-stam. *Germ.* Casien-Röslein. *Gallis*
Casse. *Anglis* Cassia.

CASSIA *foliis quinque pinnis*, in filiqua pulpam
demulcentem, leniter eccoproticam habet, multum
laudatam, per setaceum traiectam puram, mundatam,
etiam infantibus a drachma semis ad scrupulos duos,
adultis a drachmis duabus ad unciam unam semis, cui
& alia purgantia addi possunt: In decocto tota ab un-
cia una ad tres datur, in clystere pulpa ad uncias duas
O 5 præ-

præscribitur: cum pulpa tamarindorum, sale medio, purgans antiphlogisticum concinnari solet, in initio morborum acutorum utile: optimum pariter gravidarum purgans est. Iam olim ad nephritidem calculosam, calculum, laudata cassia, multis adhuc in usu, & urinam viridi colore tingit.

MANNA *Offic. Botanicorum* FRAXINI succus. *Classis Naturalis Incomplet. Germ.* Manna. *Gallis* Manne. *Anglis* Manna.

FRAXINUS *floribus completis*, sponte, vel per vulnus lacrymam melleam, subdiaphanam fundit. Optima alba est, Calabrina. Hæc in aere humido liquefit, in aqua solvitur, & interveniente caloris beneficio etiam in spiritu vini; in aqua soluta, & in priorem consistentiam redacta, obscurioris coloris est, unde hæud depuranda.

Cæterum specificum eccoproticum est hoc medicamentum iunioribus unius, duarum drachmarum pondere solutum, adultioribus etiam duarum, imo trium unciarum mole exhibendum per se, minori vero dosi additis aliis, uti tartaro solubili, sale polychresto, cremore tartari, cassiæ, ut & Tamarindorum pulpa, quibus fatua mannæ dulcedo corrigatur; hocque modo conficitur remedium purgans antiphlogisticum nulli grave. Ipsa manna etiam in asthma humorali, & in morbis hypochondriacis, utilis habetur; contra calculum in se ipso expertus SYDENHAM.

PRÆPARATUM, *Syrupus Mannatus.*

MEL vide *antidota.*

MYROBALANI p. 18.

PO.

POLYPODIUM *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *German.* Engelsfus. *Gallis* Polipode. *Anglis* Polypodie. *Italis* Polipodio.

POLYPODIUM *fronde pinnata, pinnis lanceolatis, alternis, connato-sessilibus, radicem dulcem, subnauseosam, alvum leniter moventem, infusis laxantibus plerumque addendam, officinis subministrat: unciæ semis, unius dosi, purgandi, drachmæ unius in infuso, referandi, aperiendi scopo utilis dicitur, ut etiam efficacissima in podagra, arthritide habeatur, & in mania MALOUIN Acad. de Paris 1751. laudet.*

SACCHARUM p. 152. sq.

SYRUPUS Rosarum solutivus.

RHABBARBARUM MONACHORUM *Offic. Botanicorum* RUMEX. Classis Natur. Pauciflam. *Germ.* Mönch-Rabarber.

RUMICIS *floribus hermaphroditis, valvulis integerrimis, tunica granulo notata, amaricans, austera radix, eccoprotica, raro hodie interno dicatur usui; decoctum ulcera mundat, adstringit, unciæ unius, unius semis dosi.*

RHAPONTICUM *Off. Botanic.* RHEUM. Classis Pauciflam. *Germ.* Rapontik. *Gallis* Rapontic.

RHAPONTICUM *foliis glabris radicem amarā, subadstringentem, purgantem, largitur, hodie exoletam.*

RHA-

RHABARBARUM Verum *Off.* RHEUM
Botanicorum. Classis Pauci-stam. *Germ.* Rha-
 barber. *Gallis* Rhubarbe. *Anglis* Rhubarbe.

RHEUM *foliis subvillosis*, usitatissimum, etiam
 innocuum purgans, pueris, ob mucii copiam, quam
 detrahit, & fibrarum robur, quod addit, maxime con-
 veniens: datur a granis octo ad quindecim in pulvere,
 in infuso ad drachmas duas: cæterum minori dosi da-
 tum, & aliis iunctum, roborantem virtutem habet,
 non tamen ullam ad alios morbos specificam. Tor-
 retur etiam in alvi fluxibus, ut magis roboret, mi-
 nus purget.

PRÆPARATA. *Extractum* Rhabarbari: dosi
 scrupulus, drachma semis. *Tinctura* rhei aquosa. Do-
 sis unc. duæ, tres, cochleatim fumendæ, guttis XXX.
 XL. liquoris anodyni mineralis remixtæ.

TAMARINDI *Offic. Botanicorum* Classis Pau-
 ci-stam. *Germ.* Tamarinden. *Gallis* Tamarins.
Anglis Tamarind.

TAMARINDUS TOUR. SLOAN. fera
 utriusque Indiæ, Ægypti, Arabiæ arbor, fructus sili-
 quosus pulpa, cui semina insint, fæctos gignit.
 Pulpa ipsa in Medicinam adhibetur, alia abiiciuntur.
 Est vero pulpa, grata plurimis fermentatione perden-
 da aciditate prædita, non exigua salis essentialis & mu-
 cilaginis vi temperata, docet experimentum; nam &
 salein essentialem colore rufum, sapore acidum ex Ta-
 marindis primus extraxit BAUME *Pharm.* hic sal aqua
 frigida lotus saporem fere omnem & aciditatem amit-
 tit, calida solutus crystallifatus albus insipidus est, miræ
 tamen adhuc naturæ phænomena tartari exhibens plu-
 rima

rima & acidi salis; nam & in igne ut tartarus ardet, habitum etiam eundem fundit, solutionem Mercurii acido Nitri factam albo coagulo præcipitat, dum nec salium tyrannus, nec vitrioli concentratus aut dilutus acor illum minime mutat aut thalamo suo dissolvit, IDEM, inaudito fidelitatis exemplo.

USUS MEDICUS ad alvum laxandam multus, tum alias tum maxime in Saburra alcalina biliosa, quam pariter invertit utilis; quare & ructibus nidorosis & colicæ biliosæ, & diarrhææ & dysentericæ, & aliis ab eadem causa exortis morbis Tamarindi auxilio sunt. De-coquantur uncia semis unius dosi ut forma haustus, apozematis adiecto tartaro vini vel sale acetosellæ vel Anglicano, aut Sedlizenfi exhibeantur; alias etiam coctis in aqua Tamarindis senna Rheumve infunditur, ut inde vis purgans actuetur. Datur pariter pulpa Tamarindorum drachmarum trium uncia semis pondere cum salibus modo memoratis in lactis sero diluta. Cæterum electuarii commoda forma est nec gravidis nec iuvenibus exosa aut periculosa, dum Cassiæ & Tamarindorum iunctæ pulpæ Rheo & sale imprægnantur.

E X A C R I B U S.

GUMMI AMMONIACUM.

GALBANUM.

OPOPANAX.

SAGAPENUM, maiori assumpta dosi.

ALOE *Offic. Botanicorum* Classis Naturalis Liliorum. *Germ.* Aloe. *Gallis* Aloe. *Anglis* Aloe.

ALOE *foliis spinosis, confertis, dentatis, vaginantibus, planis, maculatis*, tres sub se varietates complecti-

plectitur, vulgarem *Hepaticam* officinis, floribus suave rubentibus, *Succotrinam* officinis, Guinensem maculatam, *caballinam* demum officinis. Rarioris usus caballina, nigrior, impurior, frequentioris hepatica, & succotrina puriores, purissima ex succotrina lucida facta.

Est vero Aloe officinarum expressus & inspissatus succus aloes, odoris nauseosi, saporis amarissimi, calidi, mirum corpus absque multa resina tenacissimum maximeque glutinosum, septimam sui ponderis partem vix resinofam habens, tamen omnium optime in spiritu vini rectificato, tum in spiritu vini, aqua, minime vero in vino albo solubile *Pharmacien moderne* l. c. tum ad ignem paulo longius decoctum enervatur & plane inefficax sit, ni dosis eius intendatur *HOFFMANN Observat. Physico-Chem.* ut & inde de infuccatis Aloes preparatis facilis sit censura.

VIS MEDICA alvum movens, purgans nota, granorum quindecim, viginti, triginta dosi; aperiens, obstructions, icterum solvens, a granis quatuor ad decem non infima. Notari meretur crebriorem eius usum ad hæmorrhoides disponere, & hæmorrhoides suppressas hoc medicamento revocari, tum non per se solam exhibendam Aloem esse, sed continuo cum aliis tenacitatem eius dividendum præscribendam, quæ res nonnullis arcana est; & inde encomia pilularum Francofurtensium aloeticarum, ut & anglicarum. Corpora vero, quæ aloes gluten dividant, sunt sal tartari, sapo venetus, saccharum, Manna, Mel, Bilis, ovorum vitellus: omnium optime Aloe cum bile animalium, & sapone veneto præscribitur. Anthelmintica non est, ex experimentis *RHEDI*, quibus constat, aloem, Colo-

cyn.

cynthidem, pluraque alia amara hac destitui efficacia, absynthium tamen, & corticem peruvianum hac haud carere. IDEM. Cæterum noxia dicitur Aloe biliosis & ad Hemoptoen dispositis.

Externe vis balsamica in multa utilis, in condituras cadaverum, in absterfionem fordidorum ulcerum, ossium carioforum curationem, adhuc ulceribus sinuosis, fistulis, soluta iniicitur. Multi exigua dosi collyriis etiam addunt.

PRÆPARATA esse possunt *Tincturæ* aloes aquosæ, vel spirituosæ extemporaneæ, fistulis utiles; *Elixir* proprietatis PARACELSI, aloen, crocum, myrrham, recipiens. *Pilulæ* RUFFI elixir proprietatis ficcum: alia præparata aloes insuccatæ suis placent Autoribus.

MERCURIUS dulcis grosso modo tritus. Lactantibus grana quinque, decem, pueris scrupulus datur.

EX ACRIORIBUS.

AGARICUS *Offic. Botanicorum* FUNGUS.
Classis Naturalis Fungorum. *Germ.* Lerchenschwam. *Gallis* Agaric. *Anglis* Agarike.

FUNGUS *laricis*, acer, nauseosus, vim eximiam ecoproticam habet, drachmæ semis, unius dosi, in pulvere, drachmarum duarum ad quatuor in infuso.

ASARUM p. 210.

CARTHAMI semina

HERMODACTYLI vide *Venena*.

IA.

IALAPPA *Offic. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflor. *Germ.* Ialappen-wurtz. *Anglis* Ialapp. *Gallis* Ialapp.

IALAPPA *floribus congestis terminalibus erectis,* familiare purgans; infantibus grana duo, tria, quatuor, pueris debilibus grana sex, decem, adultis dimidia drachma, scrupuli duo conveniunt. Ialappa nulla indiget emendatione, *GEOFFROY Mat. Med.* & nulla huius medicamentis præparatio melior, quam ipsamet eius substantia, *IDEM. BOULDU. QUINCY.* *L. B. VAN SWIETEN T. IV.* maxime si saccharo teratur ut eius tenacitas resinosa, a qua imprimis metuum videtur frangatur. Tutum est anthelminticum. Nec resina uberius evacuat, imo sæpe minus, & semper cum molestia & torminibus *GEOFFROY*, ut in plurimis Chemica arte carere medicina possit & debeat *Pharm. moder. l. c.* dum enim in extractionem resinæ impensa cura fuit, in correctionem eiusdem nova impendi debet *QUINCY.*

PRÆPARATA. *Extractum* ad scrupulum. *Resina*, quam copiosam largitur, ad grana decem, duodecim, cuius tenacitas amygdalis dividenda, vel forma pulveris, vel emulsi dari potest, etiam spiritu vini soluta cum syrupo violarum: vis resinæ salibus multum acuitur; viginti alvi deiectiones, a semi drachma cremoris tartari, & duobus resinæ ialappæ granis *PECHLINUS* habet, haud familiari eventu.

MECHOACANNA *Off. Botan.* **CONVOLVULUS.** Classis Pauciflor. *Germ.* Mechoacan. *Gallis* Mechoacan. *Anglis* Mechoacan.

CONVOLVULUS *Mechoacan,* subinsipidus, inodorus, eccoproticus, infantibus haud incommodus grano-

granorum quinque ad decem, adultis drachmæ unius in pulvere, in infuso vero drachmæ unius ad quatuor pondere. Decoctione eius vis purgans perit. Hæc purgatio plurimum laudatur in catarrhosis, & frigidis affectibus epilepsiæ, asthmatis, arthritidis, strumarum.

SCAMMONEUM *Offic. Botanicorum* CONVULVULUS. *Classis Pauci-stam. Germ.* Scammonien. *Gallis* Scammonee. *Anglis* Scammony.

CONVOLVULI, *foliis sagittatis, postice truncatis, pedunculis ramosis, bifloris, gummoso-resinosus succus, amarus est, purgans, sanguinem solvens, exiguis dosibus venenatus.* L. B. VAN SWIETEN. Purgandi scopo a granis quinque ad quindecim exhibetur saccharo subactum scammonium. Diagrydium, & aliæ correctiones, inutiles. Resina laudabilis, a granis quinque ad decem in spiritu vini exhibenda. Cæterum acuendi intentione aliis purgantibus grana duo, tria adiciuntur. Sincerum habetur, quod cito solvitur in aqua, quam lactescere cum virore facit. RUSSEL *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London Vol. I.*

SENNA *Offic. Botanicorum* CASSIA. *Classis Pauci-stam. Germ.* Senes-Blätter. *Anglis* Sene. *Gallis* Senné.

CASSIA *foliolis subovatis, trium quatuor parium, & Sennam Alexandrinam, & Italicam species, complectitur.* Alexandrina folia & folliculos, Italica sola folia largitur. Sintne folia sennæ Italicæ Alexandrinis
Cranz *M. M. T. II.* P infe-

inferiora? LINNEUS negat, ut folia Alexandrina per excellentiam male præscribantur, & frequentius adhibeantur. An stipites tormina faciunt? L. B. van SWIETEN observare non potuit. Id decoctio efficit, ut etiam hypercatharsin excitent, HEISTER, sed etiam pulvis hæc facit, GEOFFROY. Cæterum antiquissimum purgans, datur forma pulveris a scrupulo ad drachmam semis, in infuso a drachmis duabus ad unciam semis, vel solum, vel cum aliis. Ingratum fennæ saporem folia scrophulariæ corrigunt, MARCHAND. *Acad. des Sciences*. Dosis dimidium ponderis fennæ ad hanc correctionem adæquata est, maior enim laxantem vim frangit *Acad. N. C. Vol. X. Cl. RITTER*. Senna decoqui non debet, nec Rheum nec Myrobalani, nec alia purgantia non acida, cæterum roboratūra magis, purgatura minus.

SOLDANELLA *Offic. Botanicorum*. CONVULVULUS. *Classis Pauci-stam. Germ.* Meerwinde. *Gallis* Chaux de Mer. *Anglis* Seecoole.

CONVOLVULUS *foliis reniformibus*, drasticum, hydragogum medicamentum est, hydropicis utile, tam in succo lacteo ad semi unciam, unam, dato hydropicis, quam in decocto, infuso, aut pulvere. Folia quinque in infuso theiformi dedit puellæ L. B. van SWIETEN, vigesies quinquies purgata est. Cæterum soldanellæ pulvis a scrupulo semis ad scrupulos duos, in infuso a drachma semis ad drachmas duas datur. Recentia folia œdemati applicata saluti sunt.

SYRU-

SYRUPUS, infusum florum Persicorum P. I.
P. 51.

TURPETHUM *Offic. Botanicorum* CON-
VOLVULUS. *Classis Pauci-stam. Germ.*
Turbith. *Gallis* Turbith. *Anglis* Turbith.

CONVOLVULUS *foliis cordatis, angulatis,*
caule membranaceo, quadrangulo, guminosus est, tar-
dus purgat, in hydrope, arthritide utilis: pro pur-
gante a granis septem ad decem, triginta, quadragin-
ta, in pulvere, a drachma semis, ad tres in infuso da-
tur. Rarioris est usus.

TURIONES SAMBUCI P. I. p. 57. sq.

EBULI p. 73.

E X A C E R R I M I S.

BRYONIA *Offic. Botanicorum. Classis Naturalis*
Incompletarum. Germ. Stickwurtz. Gallis
Colovrée. Anglis Bryonie.

BRYONIA *foliis quinquangulis, scabris, acris,*
amara, nauseosa, saporem, & odorem opio analogum
habet, ut instar opii agere videatur, NICOLAI. Ta-
men valide corpus mutat, acriter purgat, ut hydro-
picum etiam emungat, & mania oppofuerit SYDEN-
HAM, epilepsia alii. Parca quantitate emmenagogis
additum mire eorum actionem iuvare solet. Radix
pulverata ad scrupulum, drachmam semis, pro dosi
sumitur: drachmae unius, duarum pondere, in vino

P. 2

pro

pro haustu coquitur. Succus raro datur; qui drachmæ unius dosi syrupo immisceri pro haustu posset. Extracti dosim drachmæ unius facit LINNÆUS. Externe potenter discentit cataplasma radicis recentis crudum, siccatae coctum, addito vino etiam sale ammoniaco, & tum pariter strumis utile. Fœcula inutilis.

COLOCYNTHIS *Offic. Botanicorum* CUCUMIS. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Coloquinte. *Gallis* Coloquinte. *Anglis* The bitter Gourde.

CUCUMERIS *foliis multifidis, pomis globosis, glabris*, amarissima pulpa, maxime drastica, ut etiam inflammet, exulceret, epilepsiæ opposita, LINNÆUS. Interno usu cautissime danda, & monet *Illustr.* van SWIETEN parcissima dosi datam pulpam egregium emmenagogum esse; dum V. G. illius pulvis aliis pulveribus ita additur, ut omni trihorio vel quadrihorio grani octava pars assumatur, aut etiam alia ratione pilulas ingrediatur.

Externe clysmatibus ad lethargum, apoplexiam ferofam, maxime adhibetur hodie, ad drachmam unam. Præparata multis magis usitata sunt, ut

TROCHISCI ALHANDAL. Colocynthidis pulpa gummi arabico temperata, securior est simplici. Dosis a granis duobus ad decem; loco stimuli a grano uno, ad tria. *Extractum* habetur: est etiam *oleum*.

ELA-

ELATERIUM. vide *Venena*.

ESULA. vide *Venena*.

EUPHORBIIUM. vide *Venena*.

GRATIOLA *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Ringentium, *Germ.* Wild-Aurin. *Gallis* Gratiolle. *Anglis* Hedge-Hyssope.

GRATIOLA *floribus pedunculatis, foliis lanceolatis, serratis*: amara planta non solum alvum, sed etiam vomitum movet. Hydropicis convenit, & datur pro purgante in pulvere a granis quindecim ad triginta, in infuso a drachma una, ad duas, sed validum corpus requirit, *CHOMEL*. Est etiam purgans radix, quam pulverisatam a scrupulo semis ad drachmam semis *MORELLUS* exhibet, & idem præstare in dysenteria ac ipecacuanham, *BOULDU* affirmat, qui etiam insignem vim anthelminticam in ea lacti infusa invenit *Acad. des Sciences 1705*. Extractum non prostat.

GOMMI GOTTE *Offic. CAMBOGIA Botanicorum*. Classis Multi-stam. *Gallis* Gommegutte. *Anglis* Gamboge.

CAMBOGIA succum fundit resinoso-gummosum, hydropicis utilem, scopo purgandi, a granis duobus ad quatuor, a quatuor ad decem; sæpe etiam vomitum movet; in hoc medicamento id tenendum, quod licet emeticum, bis tamen lotum purgans placidum fiat, *IENSENIUS Prod. Act. Med. Havniensium*, & a granis quinque incipiendo, sensim ascen-

dendo ad grana quindecim, exhibendo alternis diebus, hydropicos curaverit. *Ibidem Observat.* V. licet dosi minori etiam sufficere NICOLAI reliquerit, scilicet gr. quatuor cum pulvere radicis squillæ & vinetoxici. Sed forma pulveris haud adeo conveniens ALLEYNE, nec sine lixivioso sale vel saccharo facilis, IDEM, optima pilularis vel boli. Multum salis habet hoc medicamentum, qui diureticus sit. BOULDUQ *Acad. des Sciences.*

HELLEBORUS niger vide *Venena.*

IRIS p. 177.

MERCURIUS præcip. Albus

Flavus

Ruber p. 196. sq.

ROSÆ PALLIDÆ

SYRUPUS Rosarum solutivus.

SPINA CERVINA *Offic. Botanicorum.*

RHAMNUS. Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Creutz - Beer. *Gallis* Neprun. *Anglis* Buck - thorn.

RHAMNUS *spinofus, foliis ovatis, acuminatis, serratis,* baccas habet nauseosas, amaras, purgantes, in arthritide utiles. Baccæ viginti, triginta numero, succus a drachmis duabus ad unciam semis, & syrupus unciam dosi, alvum satis movent. Usitatissimus est syrupus inde confectus, de *spina cervina*, vel etiam *domesticus* dictus, qui & infantibus datur drachmæ unius,

unius, duarum pondere, adultis uncia unius, duarum mole.

VERATRUM vide *Venena*.

PURGATIONEM
INHIBENTIA.

1. Oleosa.
2. Acida,
3. Adstringentiã. Simarouba.
4. Opiata.
5. Vomitoria.

CLASSIS DUODECIMA

ANODYNA

ET

NARCOTICA.

Quæ dolorem in toto vel parte leniunt, demulcent, mutando, vel tollendo causam, ANODYNA, atque hæc quidem varia ex materie peti possunt. Quæ vero solam animam captivant, & quasi inebriant, insensibilem reddunt, NARCOTICA, & maiori gradu STUPEFACIENTIA dicuntur.

Indicantur ad mitigationem symptomatum

1. Doloris.
2. Vigiliarum nimiarum a nimio motu spirituum.
3. In excretionibus nimis.
4. In convulsionibus.

LENIORA.

CHAMOMILLA Nostras

Romana p. 187. fq.

CHAMOMILLÆ Romanæ flores decocti, decoctum admodum salsum efficiunt, adeo quidem, ac
si